

Bollobás Enikő

(ELTE BTK, Angol-Amerikai Intézet, Amerikanisztika Tanszék, tanszékvezető egyetemi tanár):

Az amerikai ébredési mozgalmak performatív retorikája

Az amerikai ébredési mozgalmak sajátos műfaja a megtéréstörténet, melynek előadásával a hívő bizonyosságot tehetett a bűnbánatról és a bűnbocsánatról, valamint az őt ért isteni kegyelemről. Ha a felekezet „látható szentjei” őszintének ítélték a bűnbánatot és hitelesnek a megtérésélményről adott beszámolót, a hívő bebocsájtást nyert a választottak közé. Létfontosságú volt tehát, hogy a megtérő-ébredő beszámolója retorikai eszközökkel is igazolja, hogy ő a Krisztust választotta, a Krisztus meg őt. Azt várták tőle, hogy – megérintve Isten leheletétől (a Szentlélektől) – szavaival „találja meg érzéseit”, s egyúttal bizonyítsa, hogy méltó a kiválasztottságra, vagyis azok közé tartozik, akiket „elhív magának az Úr”. Ez a kettős választás retorikailag a szövegek konstatív-performatív aporiájában jelenik meg: míg beszámolójával hitelesen kell igazolnia, hogy a megtérés megtörtént, addig az „oldott nyelv”, azaz az előírás szerint „folyamatos beszédben és saját szavakkal” előadott retorikai performansz maga a bizonyíték a Lélek vizitációjára.